

Een uniek stukje Amsterdam

In de zomer van 1982 kwamen ze voor het laatst bijeen, de commissarissen van de aangeërfden van het Schapenburgerpad. Geen echt nieuws op dit moment, wel curieus: Het Schapenburgerpad.

Het Schapenburgerpad is een stedelijk, particulier polderpad, onverhard, dat zich bevindt tussen de Vossiusstraat en de P.C. Hoofstraat.

Het bestaat ruim 250 jaar. Het pad is in 1734 ontstaan toen Hermanus Hano van Mr. Cornelis Backer Janszoon - Secretaris van het Edele Collegie ter Admiraliteit te Amsterdam - een perceel grond met toebehoren, omvattende een sloot (Vaartsloot) met naastgelegen pad en aanliggende warmoeziersgronden (moestuinen) kocht.

De ingang van het pad ligt vlakbij de huidige kruising Hobbemastraat - P.C. Hoofstraat, tussen Hobbemastraat nr 8 en het hoekpand met de P.C. Hoofstraat. Door vererving is het in gezamenlijk eigendom gekomen van zogeheten "aangeërfden".

Momenteel blijkt dat het grootste gedeelte van het pad tot het adres Schapenburgerpad 27 gezamenlijk eigendom is van tientallen eigenaren van de percelen aan de Vossiusstraat (van de huisnummers 5 tot en met 45). Tevens zijn er enkele bewoners/eigenaars die de hoofdingang van hun pand aan het pad hebben.

Conventie van 1782

Eind 18e eeuw is door de gezamenlijke eigenaren een conventie belegd.

De toegang tot het Schapenburgerpad.

In die conventie gehouden in 1782, is destijds door gezamenlijke eigenaren bepaald, dat er steeds drie commissarissen moeten zijn die (laten) zorgen voor het, voor gezamenlijke rekening, onderhouden van het pad.

Uit de conventie van 1782 blijkt tevens dat er ieder jaar een vergadering moet worden belegd "op eene publieke plaats" met de aangeërfden waarin o.a. dan 3 commissarissen worden benoemd of hun benoeming wordt verlengd. In die tijd was het vrouwen en niet-Amsterdammers niet toegestaan om commissaris te zijn.

"doch zullen hiervan uitgesloten en geëxcuseerd zijn en blijven die vrouwspersonen, zijn of dewelke buiten dezer Stad woonachtig mogten zijn."

Gelukkig is dat lang geleden ongedaan gemaakt.

De rol van het Grondbedrijf

De gemeente is sinds lange tijd voor een groot deel de (blote¹) eigenaar is van in erfpacht uitgegeven grond aan het pad. In de commissarissen vergadering van 1920 is besloten dat één commissaris - tevens voorzitter van de vergadering van aangeërfden - door de gemeente zou worden aangewezen. De twee ande-

re commissarissen zouden in de vergadering voor de tijd van twee jaar worden benoemd.

In 1982 is door B&W bepaald dat de wethouder voor het Grondbedrijf de vaste commissaris en tevens voorzitter is van de vergadering van de aangeërfden van het Schapenburgerpad.

Het Schapenburgerpad is een uniek stukje Amsterdam. Het heeft bekende Amsterdamse wethouders als commissaris gehad waaronder W.H. Vliegen (Vliegenbos), W. de Vlucht de latere burgemeester (Burg. de Vluchtlaan), S.R. de Miranda (De Mirandabad), Jan Bommer (Jan Bommerhuis), Joop den Uyl, Roel de Wit, Han Lammers en als laatste "actieve" commissaris Jan Schaefer.

Ik vraag mij af of Duco Stadij beseft dat hij dit bijbaantje heeft.

Bij B. & W. besluit d.d. 23 april 1982 is de wethouder van het Grondbedrijf namelijk aangewezen als commissaris en voorzitter van de vergadering van aangeërfden aan het Schapenburgerpad namens de gemeente Amsterdam.

Sinds 1982 is - zoals u voorheen heeft kunnen lezen - het bijeenroepen van de aangeërfden van het Schapenburgerpad achterwege gebleven.

Dit was ook minder noodzakelijk geworden omdat er in de tussentijd een smeedijzeren hek was geplaatst bij de entree van het pad aan de Hobbemastraat. Hierdoor kon men ongenode gasten buiten houden. Tevens belette het hek dat er op het pad geparkeerd kon worden.

In de conventie van 1782 was wel in het tegengaan van dierlijke zware beesten voorzien, maar niet het tegengaan van auto's.

"Dat niemand op het pad zal mogen of doen kruien, met kruiwagens of met sleden, en paard zal mogen rijden of doen rijden, ossekooyen of diergelijken zwaaren beesten daar op laten lopen of doen overgaan telkens op de verbeurten van Drie Guldens aan de gemeene Cassa."

Tijdens de laatst gehouden vergadering is het toenmalige hoofd van de financiële administratie van het Grondbedrijf - de heer H.G. Potma - benoemd tot penningmeester.

Een verslag van deze vergadering is verschenen in "ONS AMSTERDAM" van januari 1984. (in kopie verkrijgbaar bij E. Pauwels)

Lees verder op pagina 4

Vervolg van pagina 3

Bankrekening

Door het overlijden van de heer Potma in 1993 kwam de bankrekening behorende bij het penningmeesterschap op naam te staan van ondergetekende (E. Pauwels).

Uit deze bankrekening bleek dat slechts één trouwe aangeërfdde nog elk jaar de jaarlijkse bijdrage van f 10,- overmaakt op de bankrekening van de penningmeester. Naast deze overschrijving is een jaarlijks terugkerende bijboeking van rente de enige activiteit geweest op die bankrekening. Het banksaldo bedraagt f 6.751,73 positief. Dit zal ongetwijfeld negatief worden als er weer enig onderhoud moet gaan plaats vinden aan het Schapenburgerpad.

En onderhoud is zeker nodig want vanaf de vernielde restanten van wat eens het hek is geweest - dat in 1982 tegen kostprijs door een technische school is geplaatst - wordt zicht geboden op een zeer verwaarloosd Schapenburgerpad.

Rijkswachter

In 1793 was het nog mogelijk om een onbezoldigd rijksveldwachter aan te stellen om vervuiling te voorkomen. Ook in die tijd werd door de commissarissen voor het Schapenburgerpad een oppasser aangesteld

"om des zondags, in zonderheid na de middag, jongens of ander volk, welke baldadigheid aan het padt, boomen of tuinen zoude doen, daar af te houden en te doen afgaan, ten koste van de gemeene cassa."

In 1793 was hiermee een bedrag gemoeid van f 10,10. Helaas zijn dit soort oplossingen niet meer mogelijk voor die prijs.

Een ander voorval uit de geschiedenis van het Schapenburgerpad heeft in 1888 zelfs geleid tot een arrest van de Hoge Raad. Hierbij werd de Amsterdamsche Omnibus Maatschappij AOM, ofwel in de volksmond de paardetram, gedwongen tot het wegnemen van een stuk illegaal gelegde rails op het pad.

Ene F.H. Wente, toendertijd commissaris en dus een echte "Schapenburgerpader", heeft zelfs een schutting over die rails laten zetten om zijn (deel)eigendom duidelijk te maken. Het heeft wel rond de eeuwwisseling geleid tot een gedeeltelijke onteigening van het Schapenburgerpad. Sinds die tijd heeft het zijn huidige omvang.

Onderhoud: een moeilijkheid

Onderhoud aan het pad is nodig. Dat is overduidelijk. Het is echter moeilijk tot

onderhoud te komen gezien het pad niet in eigendom is van - zoals het kadaster suggereert - de gemeente Amsterdam, maar van de aangeërfden.

De gemeente Amsterdam heeft in het verleden reeds een poging gedaan om de aangeërfden afstand te laten doen van hun mede-eigendom, met het idee om zo het pad in eigendom te krijgen en het beheer als openbaar gebied neer te leggen bij Stedelijk Beheer. Helaas is dat slechts mogelijk als alle aangeërfden afstand doen van hun recht en dat was destijds niet het geval.

Het meest waarschijnlijk is dat er een nieuw B. & W. besluit zal moeten worden genomen waarin de stadsdeelsecretaris van stadsdeel Zuid of het hoofd wonen/werken van stadsdeel Zuid wordt aangewezen als commissaris namens de gemeente. Ik kan mij niet voorstellen dat bij het instellen van de stadsdelen rekening is gehouden met het commissariaat.

Opslagplaats voor afval

Laatst heb ik een kijkje genomen bij het Schapenburgerpad. Tenminste drie bewoners hebben er hun hoofdingang. Het pad is hoognodig toe aan tenminste een grote schoonmaakbeurt, want het wordt door velen gebruikt als opslagplaats voor grof afval. Dan zal waarschijnlijk blijken dat er ook sprake is van achterstallig onderhoud. Van een Grondzaken-medewerker van stadsdeel Zuid heb ik vernomen dat het verhard en voorzien van bestrating van het pad alleen mogelijk is als er ook een aantal putten worden gemaakt naar het diepriet dat er onder loopt. Dit zou tonnen gaan kosten. Voor mij als interim penningmeester staat vast dat er in ieder geval niet voldoende geld in kas is om wat dan ook te doen aan dit vervallen stukje nostalgie.

De afdeling Grondzaken van het stadsdeel Zuid is bezig te inventariseren wie nog steeds de aangeërfden vormen. Dit is echter een tijdrovende klus.

Persoonlijk hoop ik dat bij een uit te schrijven vergadering van aangeërfden van het Schapenburgerpad er voldoende animo is om het pad een goede opknappbeurt te geven zonder het unieke karakter aan te tasten.

Met de achterstallige bijdragen van de aangeërfden en een bijdrage van de gemeente Amsterdam moet dat lukken. Een beetje nostalgie mag best blijven in Amsterdam.

Eén van de bewoners die niet alleen aangeërfdde is maar ook de ingang van zijn pand aan het Schapenburgerpad heeft, is misschien bereid om de vergadering van de aangeërfden nieuw leven in te blazen.

Heb

Heb jij die kopie
Welke kopie?

Van je paspoort
Nee, waar moet

Nou, bij P&O, voor
sier.
Wanneer dan?

Voor 1 juni 1995.
Waarom dat nou

Dat staat in de w
Welke Wet?

Nou zeg, weet je
wet op de Persoc
zoiets.
Maar waarom da

Omdat iedere we
doen.
Maar wat gebeur

Nou gewoon, die
zei ik toch.
Maar wie mag de
kopie?

De bevoegde inst
Wie zijn dat dan?

Ja, vraag dat even
Hoe moet ik dat
En waarom moge
instanties dat dar
van?

Wat kan jou dat n
En wat als ik het

Dan gebeurt er ie
geloof ik.
Kan iemand mij n
die dingen mag ir
van, wat er vervol
gebeurt, wat een
gevolgen heeft vo
wat het bedrijf er
meer van dat soor

...eeehh...tja...
Heb jij die kopie a

Ja, dat wel, maar
Misschien kan je h
gen.

DE LUIS.

Opnieuw jaarlijkse vergadering?

Als het komt tot een vergadering van aangeërfden aan het Schapenburgerpad zal een vervolg op dit verhaal ook mogelijk zijn. De agenda daarvoor zal o.a. moeten voorzien in het aanstellen van voldoende commissarissen. Volgens de conventie moeten de gekozen commissarissen dit ambt aanvaarden op straffe van een boete.

"Dat die geene der Eigenaren, die op zijn buurt geen Commissarissen

wil zijn zal verbeuren een som van Zes Guldens ten behoeve van de gemeene Cassa door gemelde Commissarissen in der tijd gehouden wordende en zal alsdan de Eigenaar van de volgende Tuin moeten aankomen"

Bij die vergadering zal ik proberen aanwezig te zijn om het penningmeesterschap over te dragen aan de te benoemen penningmeester.

Ik zal in GRIP verslag doen van het verloop van die vergadering.

Tot later,

Ed Pauwels, penningmeester a.i. van de aangeërfden aan het Schapenburgerpad.

○

¹ Een blote eigenaar = de eigenaar van een zaak waarvan een ander het vruchtgebruik heeft.

Van tuinbouwgebied tot nieuwbouwwijk

Een aantal weken geleden heb ik kennis mogen maken met een voor mij nog onbekende wijk van Amsterdam "Nieuw Sloten". Uiteraard had ik in en via verschillende media het één en ander gezien en gelezen over deze nieuwbouwwijk, maar om nu eens werkelijk - zonder de bril van een ander - te zien hoe het er daadwerkelijk allemaal bij staat in Nieuw Sloten, besloot ik dêel te nemen aan een excursie door het gebied.

Samen met een aantal collega's van de gemeente Purmerend liet ik me door Rob Jeleniewski leiden door de straten van een geheel nieuw en zeer indrukwekkend deel van Amsterdam. Bij het totstandkomen van deze wijk heeft ook het Grondbedrijf een belangrijke rol gespeeld en speelt die nog.

Laagbouw versus hoogbouw

Nieuw Sloten is het voormalig tuinbouwgebied Sloten in Amsterdam-West. Dit gebied kwam in de jaren '80, toen er nog altijd een groot tekort aan woningen bleek te bestaan, in aanmerking als nieuwe lokatie voor woningbouw. Bij de eerste studies stond de ontwerpers het woonmilieu van Gaasperdam voor ogen, dat wil zeggen; 40% laagbouw en 60% hoogbouw. Volgens deze uitgangspunten zouden er circa 6.000 woningen kunnen worden gebouwd.

De doelstelling van de uitvoeringsnota in 1984 luidde echter; "meer laagbouw, 80 procent van het geheel, maar een zo gering mogelijk verlies van het aantal woningen". Het totaal aantal woningen zou dan op 5.700 komen. Laagbouw woningen beslaan logischerwijs meer grond dan gestapelde woningen, daardoor zou er sprake zijn van een grotere dichtheid van bebouwing wilde men die 5.700 woningen toch halen. De discussies over Nieuw Sloten gingen, zoals waarschijnlijk uit bovenstaande

wel duidelijk geworden is, voornamelijk over het grote aantal woningen versus de kwaliteit van de woonomgeving, en het geringe kaveloppervlak versus de kwaliteit van de woning. Na veel wikken en wegen werd er in 1992 het woningaantal vastgesteld: in totaal worden 5.000 woningen gebouwd, waarvan 70% laagbouw en 30% gestapelde bouw. Momenteel - na zo'n vijf jaar bouwen - is het gebied vrijwel geheel bebouwd en grotendeels bewoond. Met een bouwtempo van ongeveer 1.000 woningen per jaar kan de wijk in 1996 klaar zijn.

Het Noordoostkwadrant

Na een uitleg over de historie en de ontwikkelingen van dit deel van Amsterdam, werden we naar buiten geleid om een wandeling te gaan maken door het gebied. Het gebied bestaat uit zo'n 6 delen; een noordoostkwadrant, een noordwestkwadrant, een zuidwestkwadrant, een zuidoostkwadrant, het centrum en de dorpsuitbreiding.

We startten bij het Kasterlepark; een grote grasweide met uitzicht op een, in de hoogte torenend kunstwerk bij het winkelcentrum en de trambaan. De trambaan (lijn 2) loopt dwars door de wijk van oost naar west. We vervolgden onze weg door het geheel voltooide Noordoostkwadrant grenzend aan het park. Aan de rand van het park staat een voorbeeld van de gestapelde woningen (5 hoog) en een flat. De rest van het kwadrant bestaat grotendeels uit laagbouw die zich per straat uniek maakt door een bijzondere vormgeving en verschillend kleur- en materiaalgebruik. Het werd een middag met veel indrukken op architectonisch gebied. Ik viel van de ene in de andere verwondering; hier was met zorg aandacht besteedt aan het uiterlijk van een woonwijk - dit geldt zowel voor de huurwoningen als voor de koopwoningen -, zonder tekort te doen aan de functionaliteit.

Van Zuidoost naar Zuidwestkwadrant

Het Zuidoostkwadrant is, mijn inziens, met name vanwege zijn groene begren-

Lees verder op pagina 6